

رهبر معظم انقلاب
از بیمارستان مرخص شدند

آشنایی با
اماکن مقدس مدینه

Tue 16 September 2014 ■ zaer93@hajj.ir ■ Zaer Issue ■

موقعیت غزوه احد

رفتار بهداشتی
در زندگی جمعی

محمد(ص)
الگوی کامل

اخلاق
و آداب مصاحبت

گذرگاه احد آزمون اطاعت

روحانی:

امیدوارم کلمه تحریم از روابط جهانی حذف شود

کشور زمینه بسیار خوبی است تا روابط و همکاری خود را در بخش‌های مختلف توسعه دهیم. رئیس‌جمهوری خاطر نشان کرد: اگر چه در سال‌های گذشته به خاطر شرایط تحریم ظالمانه سطح روابط مقداری کاهش یافته است اما شرایط کنونی می‌تواند آغاز بسیار خوبی برای شروع مجدد توسعه روابط دو کشور در زمینه‌های اقتصادی، علمی و فرهنگی باشد. روحانی با اشاره به صحبت‌های معاون نخست‌وزیر و وزیر امور خارجه اسلوواکی مبنی بر اراده کشورش برای همکاری با ایران در زمینه‌های دو جانبه، منطقه‌ای و بین‌المللی اظهار داشت: در خصوص روابط دو جانبه ظرفیت‌های بسیار خوبی در دو کشور، نه تنها در عرصه اقتصادی بلکه در بخش‌های فرهنگی، علمی و گردشگری وجود دارد که آمادگی داریم همه ظرفیت‌ها را فعال کنیم.

رئیس‌جمهوری با تأکید بر اینکه جمهوری اسلامی ایران در زمینه مذاکرات هسته‌ای کاملاً جدی است، گفت: امیدواریم طرف‌های ما هم در این مذاکرات جدی باشند تا بتوانیم در زمان باقیمانده به توافق جامع دست پیدا کنیم و امیدوارم کلمه تحریم از روابط جهانی حذف شود.

به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی ریاست جمهوری، حجت‌الاسلام والمسلمین «حسن روحانی» روز دوشنبه در دیدار معاون نخست‌وزیر و وزیر امور خارجه کشور اسلوواکی افزود: جمهوری اسلامی ایران از اراده اسلوواکی برای افزایش سطح رایزنی‌ها و همکاری‌های دو جانبه، منطقه‌ای و بین‌المللی استقبال می‌کند. وی سابقه روابط دو کشور را بسیار مثبت و تاریخی دانست و اظهار داشت: سابقه تاریخی موجود بین دو

ظریف: اتحادیه اروپا نقش فعالتری

در به نتیجه رسیدن مذاکرات ایران و ۱+۵ داشته باشد

وزیر امور خارجه کشورمان در این دیدار با اشاره به روابط دیرینه جمهوری اسلامی ایران و ایتالیا بر توسعه هر چه بیشتر روابط در تمام ابعاد تأکید کرد.

ظریف با اشاره به ریاست ایتالیا بر اتحادیه اروپا بر از امیدواری کرد که ایتالیا بتواند نقش موثر و مثبتی در توسعه روابط ایران و اتحادیه اروپایی ایفا کند.

مائورو کنجاتوری سفیر جدید ایتالیا با اشاره به روابط بسیار خوب دو کشور گفت: ما همواره به دنبال آن هستیم که زمینه را برای توسعه روابط هموار نماییم و به همین علت اولین کشور اروپایی بودیم که بعد از پیروزی جناب آقای دکتر روحانی در انتخابات ریاست جمهوری، معاون وزیر خارجه ایتالیا را اعزام ایران کردیم.

وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران در دیدار سفیر جدید ایتالیا در تهران با تشریح روند مذاکرات ایران و گروه ۱+۵ ابراز امیدواری کرد که اتحادیه اروپا نقش فعالتری در مذاکرات داشته باشد تا این مذاکرات به نتیجه برسد و بر تأثیر ایتالیا به عنوان رئیس کنونی اتحادیه اروپا در این خصوص تأکید کرد.

ظریف: اتحادیه اروپا نقش فعالتری در به نتیجه رسیدن مذاکرات ایران و ۱+۵ داشته باشد به گزارش اداره کل دیپلماسی رسانه‌ای وزارت امور خارجه، مائورو کنجاتوری سفیر جدید ایتالیا در جمهوری اسلامی ایران بعد از ظهر امروز دوشنبه با محمد جواد ظریف وزیر امور خارجه کشورمان دیدار و رونوشت استوارنامه خود را تقدیم وی کرد.

رهنمود

توصیه‌های رهبر معظم انقلاب به زائران ایرانی خانه خدا با محبت رفتار کنید

ارتباطات با برادران مسلمان در دنیای اسلام باید در این مرکز مهم احیا شود. ارتباطات دولت‌ها نیست. ارتباطات دولتی است، ارتباطات رسمی است، ارتباطات زبانی است، برای مسائل دیگری است. ارتباط بین احاد امت اسلامی، ارتباط قلبی است... ۱۳۹۱/۰۷/۰۳

ادامه داشتن حال خوب حج... بعد از آنکه رفتید آنجا بهره گرفتید، برای خودتان ذخیره درست کردید و برگشتید، سعی کنید در حفظ آن ذخیره، در طول سفر مبارک حج عادت شده - و چقدر عادت خوبی است - که حجاج تلاوت قرآن می‌کنند مکرر در مکرر؛ بعضی‌ها یک ختم قرآن در مدینه تلاوت می‌کنند، بعد می‌آیند مکه، یک ختم یا ۲ ختم قرآن در مکه تلاوت می‌کنند؛ این عادت را ادامه بدهید. بعضی‌ها که اهل تهجد و نماز شب نیستند، در حج تهجد را آزمایش می‌کنند... این را ادامه بدهید، نگه دارید. ۱۳۹۰/۰۷/۱۱

اعمال را دسته‌جمعی انجام دهید... اگر اجتماع معنا نداشت، دیگر «ایام معلومات» لازم نبود. می‌گفتند: «هر کس، در هر وقت از سال توانست به مکه برود... مگر نمی‌شد؟! اینکه گفتند «یک جامع شوید»، برای همین چیزهاست. برای این است که ذکر خدا هم دسته‌جمعی گفته شود. اعتصام به جبل پروردگار هم دسته‌جمعی صورت گیرد. می‌فرماید: «واعتصموا بحبل الله جمیعاً» و نه «فرادا». مسئله این است! ۱۳۷۳/۰۱/۳۱

شرکت در نمازهای اهل سنت... اینقدر ما در روایات در ثواب شرکت در نماز جماعت اهل سنت در زمان ائمه (علیهم السلام) داریم که روایت دارد که در مسجد الحرام پشت سر اینها نماز بخوانید، مثل اینکه پشت سر پیغمبر (ص) نماز خوانده‌اید. این معنایش چیست؟ معلوم است که امام صادق (ع) نماز آن امام جماعت را با نماز پیامبر (ص) مقایسه نمی‌کند. مقایسه با نماز یک پیرو خودش هم نمی‌کند، اما می‌گوید پشت سر او نماز بخوانید. این یعنی چه؟ این نمایش وحدت است. عملاً وحدت را نشان بدهید... ۱۳۸۸/۰۸/۰۴

نشان تعهد

قال الرضا (ع):
إِنَّ لِكُلِّ إِمَامٍ عَهْدًا فِي عُنُقِ أَوْلِيَائِهِ وَشِعْتِهِ وَإِنْ
مِنْ تَمَامِ الْوَفَاءِ بِالْعَهْدِ زِيَارَةُ قُبُورِهِمْ.
حضرت امام رضا (ع) فرمود:
برای هر امامی، عهد و پیمانی بر گردن دوستان
و پیروان اوست و از نشانه‌های وفای کامل به این
عهد و پیمان، زیارت قبر امامان است.
من لا يحضره الفقيه، ج ۲، ص ۵۷۷.

خبر ویژه

اخلاق و آداب مصاحبت

نظام تربیتی اسلام، با هر مناسبت و در هر ارتباطی، آداب و اخلاق و حقوقی را مقرر داشته است، از آن جمله، آداب مسافرت و حق همسفر است که فصلی از حقوق و اخلاق را تشکیل می‌دهد و معیار یک حاجی نمونه است. بدین ترتیب یکی از مهمترین مسئولیت‌های اخلاقی حاجی، وظیفه شناسی او در رابطه با همسفرانی است که وی را در این سفر روحانی همراهی می‌کنند که مواردی از آن را بر اساس روایات خاطر نشان می‌سازیم:
معارف و شناسایی: از آداب معاشرت این است که هر گاه گروهی مصاحبت می‌کنند، در مرحله نخست از نام و نشان یکدیگر جو یا شوند، معارفه کنند و انس بگیرند. اهمیت این امر تا بدانجاست که پیامبر خدا (ص) ترک آن را یکی از موارد جفا بر شمرده‌اند.

«جعفر بن محمد (علیهما السلام) عن ابيه قال: قال رسول الله (ص): لا تَهْمَنَّ مِنَ الْخِيفَاءِ أَنْ يَصْحَبَ الرَّجُلَ الرَّجُلَ فَلَا يَسْتَلْهُ عَنْ إِسْمِهِ وَ كُنْيَتِهِ...
و نیز رسول گرامی (ص) می‌فرماید: هر گاه یکی از شما برادر مسلمان خود را دوست می‌دارد، باید نام او و نام پدرش و نام قبیله و

خانواده‌اش را از وی سوال کند که این حق واجب است و صدق اخوت به این است و گرنه دوستی جاهلانته‌ای خواهد بود.»

مفضل گوید: در سفری شرفیاب محضر امام صادق (ع) شدم. آن حضرت خطاب به من چنین فرمود: در این سفر چه کسی تو را همراهی می‌کرد؟ عرض کردم یکی از برادران مسلمانم. فرمود: او چه شد و کجاست؟ گفتم از لحظه‌ای که وارد شده‌ام از حال و مکان او خبر ندارم. حضرت فرمود: مگر نمی‌دانی که هر گاه کسی با مؤمن چهل قدم هم صحبت شود، خداوند در روز قیامت از وی به جهت رفتاری که با او داشته است، سوال و بازخواست خواهد کرد؟ «أَمَا عَلِمْتَ أَيُّهُ مَنْ صَحِبَ مُؤْمِنًا أَرْبَعِينَ خَطْوَةً سَأَلَهُ اللَّهُ عَنْهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ»

یاد و دیدار دیار

یکی از فرازهای زیارتنامه حضرت رسول اکرم (ص) این عبارات است: اشهد انک قد بلغت رسالات ربک و نصحت لامتک و جاهدت فی سبیل الله، گواهی می‌دهم که تو ای پیامبر! پیام‌های پروردگارت را به درستی رسانیدی و امت خویش را نصیحت کردی و در راه خدا جهاد نمودی.

که آن حضرت در راه خدا همواره در جهاد بوده زیرا علاوه بر متون و نصوص تاریخی، هنوز هم نمادها و نشانه‌هایی از مبارزه بی‌امان پیامبر با مشرکان و کافران و ستمگران در همین مدینه الرسول وجود دارد. لذا شایسته است زائر با مطالعه تاریخ و دیدن نشانه‌های مزبور بر مرارت‌های آن حضرت مروری داشته باشد، زیرا که پیامبر (ص) پس از آشکار کردن دعوت خود و گسترش اسلام با چنان واکنش‌های تند و سختی مواجه شد که ادامه راه برایش غیر ممکن شد و ناگزیر در سال سیزدهم بعثت، مکه را ترک و به سوی یثرب که بعداً مدینه‌النبی نامگذاری شد هجرت کرد و علی (ع) برای این که آن حضرت بتواند به سلامت مکه را ترک کند در بستر او خوابید. هنگامی که پیامبر به مدینه وارد شد مردم مدینه با آغوش باز او را استقبال کردند و با فداکاری‌ها و جانپزایی‌های انصار و مهاجرین، پایه‌های حکومت دینی در این شهر بنیان گزاردند می‌شود. شرح درگیری‌ها و جنگ‌های حضرتش در این شهر، شمه‌ای از جزرها و آزارهایی است که در راه خدا تحمل کرده است، لذا بسیار مناسب است که زائر سری به منطقه احد بزند و میدان دومین نبرد مسلمانان را از نزدیک ببیند و به تحلیل آن بپردازد و از شهیدانی چون حمزه سیدالشهداء و حنظل غسبل الملائکه قدر دانی کند.

زائر همچنین با حضور در صحنه نبرد احزاب، با کینه‌ورزی‌های دشمنان اسلام آشنا می‌شود و از جریان حفر خندق توسط مسلمانان آن هم با لب تشنه و تشکم گرسنه در ماه مبارک رمضان درس عبرت می‌گیرد و از تداعی داستان کشته شدن «عمر و بن عبدود» قهرمان بزرگ سپاه کفر به دست توانای امام علی (ع) آن هم با آن کیفیت بی‌مانند، درس شجاعت و اخلاص و بزرگواری می‌آموزد که فرموده‌اند: «ضربه علی بوم خندق افضل من عباده الثقلین، ضربه شمشیر علی در روز خندق از عبادت دو دنیا برتر است.»

در این بخش از زیارتنامه زائر بر سه عنصر مهم در رسالت خاتم پیامبران تأکید می‌ورزد.

الف: تلاش در ابلاغ رسالت‌ها
ب: نصیحت به امت
ج: جهاد در راه خدا

پیامبر (ص) در ابلاغ آنچه که خداوند وی را بدان مأمور کرده بود هرگز کوتاهی نکرد و هر چه را خیر و صلاح دنیا و آخرت مردم در آن بود ارائه کرد، راه صواب و خطا را به آنها آموخت و ایشان را به کار خیر دعوت و از کردارهای زشت بر حذر داشت. وی برای از میان بردن زشتی‌ها، ناپاکی‌ها و نابکاری‌ها و ستمگری‌ها بپاخواست و مبارزه کرد و در این راه رنج‌های فراوانی را متحمل گردید آنگونه که خود فرمود: هیچ پیامبری به اندازه من آزار و رنج ندیده است.

آن حضرت در برابر این همه رنج و مشقت، از امت خویش هیچ گونه مزد طلب نکرد، چنانکه خداوند می‌فرماید: «قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِلَّا مَنْ شَاءَ أَنْ يَتَّخِذَ إِلَيَّ رِبًّا سَبِيلًا» بگو (ای پیامبر) من، پاداشی از شما در قبال دعوت به حق نمی‌خواهم جز اینکه هر که بخواهد راه خدا پیش گیرد. (فرقان - ۵۷) و باز در آیه دیگری می‌فرماید: بگو من اجری نمی‌خواهم مگر دوست داشتن نزدیکانم. (شوری - ۲۳)

منظور از (قریبی) کسانی هستند که علاوه بر پیوند نسبی و خونی با پیامبر، پیوند روحی و فکری و اعتقادی نیز داشته باشند و تردیدی نیست که مصداق اتم و کامل آنها اهل بیت پاک آن حضرت، یعنی شخص مولی‌الموحدین علی بن ابی‌طالب، صدیق طاهره و فرزندان بزرگوار آن دو می‌باشند که وارث صفات پیامبر بودند، لذا پاس داشتن حرمت خاندان و فرزندان بزرگوارش از اهم وظایف هر مسلمان است. باری زائر با گفتن جمله «و جَاهَدْتَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ» شهادت می‌دهد

پاداش زیارت

قال رسول الله (ص): يَا أَيُّهَا الْحَسَنُ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى جَعَلَ قَبْرَكَ وَ قَبْرَ وُلْدِكَ بَقَاعًا مِنْ بَقَاعِ الْجَنَّةِ وَ عَرَصَةً مِنْ عَرَصَاتِهَا "وَ إِنَّ اللَّهَ جَعَلَ قُلُوبَ نَجَبِيَّةٍ مِنْ خَلْقِهِ وَ صَفْوَةَ مِنْ عِبَادِهِ تَحِنُّ إِلَيْكُمْ وَ تَحْتَمِلُ الْمَذَلَّةَ وَ الْأَذَى فَيَعْمُرُونَ قُبُورَكُمْ وَ يَكْتُمُونَ زِيَارَتَهَا.

پیامبر اسلام (ص) خطاب به امیر المؤمنین فرمود: ای ابوالحسن! خدای متعال، قبر تو و فرزندان را بقعه‌ای از بقعه‌های بهشت و آستانه‌ای از آستانه‌های آن قرار داده است و همانا خداوند، دل‌های بندگان نجیب و برگزیده خویش را شیفته شما قرار داده است که در راه زیارت شما خواری واذیت‌ها را به جان می‌خرند و قبرهای شما را آباد می‌کنند و بسیار به زیارت آنها می‌آیند.

شیدایی سحر

محمد هدايتي

روایات امامان مادر فضیلت تهجد و نماز شب و نکوهش تارکان فراوان است و سیره ایشان و نیز مشایخ عظام و علمای بزرگ بر مواظبت بسر آن بوده، بلکه بیداری در آخر شب را با قطع نظر از عبادات، اهمیت می‌دادند. تأثیر بیداری آخر شب در تسلط بر نفس اماره و کنترل و تعدیل بعد حیوانی و سرفراز بیرون آمدن از جنگ درون، فوق‌العاده شگفت‌انگیز است. قرآن مجید می‌فرماید: وَمِنَ اللَّيْلِ فَتَهَجَّدْ بِهِ نَافِلَةً لَكَ عَسَىٰ أَنْ يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَّحْمُودًا: (اسرا- ۷۹) «پاسی از شب را به تهجد و قرائت قرآن بپرداز، باشد که در پرتو این عمل، خداوند تو را به مقام محمود برانگیزاند.» و نیز می‌فرماید: تَتَجَافَىٰ جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا (سجده- ۱۶) «پهلوهایشان از بسترها در دل شب دور می‌شود و پروردگار خود را با بیم و امید می‌خوانند.» از نتایج و آثار نماز شب این فواید در احادیث بر شمرده شده است: خشنودی پروردگار و زینت آخرت، شرافت، از بین بردن گناهان روز، نیکویی و نورانیت چهره، بدن، جلب و زیادی روزی و ضمانت رزق فردا، دور کننده بیماری از بدن، جلای چشم و زایل کننده غم و اندوه.

در «مصباح الشریعه» منسوب به حضرت امام صادق (ع) آمده است: حجاب و پرده‌ای تاریکتر و ناپسندتر بین بنده و خدای متعال از نفس و هوی نیست، و برای از بین بردن و بریدن آن دو، وسیله و تجهیزتی مثل نیازمندی به درگاه خداوند و خضوع و خشوع در پیشگاه او و گر سنگی و تشنگی در روز و بیداری در شب نیست.

مرو به خواب که حافظ به بارگاه قبول

ورد نیم شب و درس صبحگاه رسید

عارف کامل، مرحوم میرزا جواد آقا ملکی تبریزی می‌فرماید: «شیخ و پیشوای من در علوم حقه (یعنی مرحوم ملا حسینقلی همدانی) برای حکایت نمود که از طالبان آخرت، احدی به مقامی از مقامات دینی نرسید مگر آنکه اهل تهجد و شب زنده‌داری بودند.» و از امام صادق (ع) است که: از پیروان و شیعیان ما اهل بیت نیست کسی که نماز شب نخواند.

عارف موفق، آیت الله بهاء الدینی، می‌فرماید: به تهجد و نماز شب نیز عشق و علاقه‌ای زیاد در خود احساس می‌کردم، به طوری که خواب شیرین در برابر آن بی‌ارزش بود. این شور و عشق به حدی بود که گاهی خود به خود - هنگام اقامه نماز - بیدار می‌شدم و در شب‌هایی که خسته بودم، دست غیبی مرا بیدار می‌کرد. یادم هست در سال ۱۳۶۵ شمسی که بیمار بودم و در اثر کسالت، ضعف شدید پیدا کردم، بر آن شدم که در آن شب تهجد را تعطیل کنم، چون توان آب را در خود نمی‌دیدم، اما در سحر همان شب حاج آقا روح الله خمینی را در خواب دیدم که می‌گوید: بلند شو و مشغول تهجد باش. در آن شب به خاطر سخنان ایشان مشغول نماز شب شدم. از پیامبر گرامی اسلام (ص) رسیده است که: دور رکعت نماز در دل شب برای من از دنیا و آنچه در آن هست دوست‌داشتنی‌تر است.

یکی از اساتید اخلاق در این باره می‌فرماید: استاد بزرگوار ما مرحوم آقا شیخ عباس تهرانی می‌فرمودند: در نجف مرا از خواب بیدار می‌کردند - روایت هم داریم اگر کسی رابطه‌اش با خدا خوب باشد، ملائکه او را بیدار می‌کنند، شیطان را به عقب می‌رانند - می‌گفتند: مرا بیدار می‌کردند، اما گاهی اینطور می‌گفتند: آقا، آقا پاشو. گاهی می‌گفتند: عباس پاشو... گاهی می‌گفتند: او، او، پاشو، اسبم را نمی‌گفتند. یک کسی در آن جلسه می‌گفت: برای من طور دیگری هم اتفاق افتاده، می‌گفت مثل الاغی که سگش می‌کند به من سک می‌زند. سک چوبی است نوک تیز که با آن الاغ و مانند آن را می‌رانند. اینها کسانی هستند که با عالم ملکوت سر و کار دارند و الا ما را نه سکمان می‌زنند نه با ما کاری دارند.

بعد مرحوم آقا شیخ عباس می‌گفتند: فکر می‌کردم چرا این طوری است که من گاهی آقا هستم، گاهی آقا شیخ عباس هستم، گاهی عباس، گاهی هم آن قدر مطرودم که اسم هم ندارم، به من می‌گویند: او، او، پاشو، چطور می‌شود که به او سک بزنند؟ چرا این طوری هستم؟ نگاه کردم، دیدم گفتار من، کردار روز من در صدا کردن من در عالم ملکوت تأثیر کرده، اگر گفتار و کردارم خوب بوده، اگر در روز مواظب بودم، آن جا آقا بودم. اگر متوسط بودم، آن جا آقا شیخ عباس بودم. اگر پایین آمده عباس بودم، اگر هم پایین تر آمده، او بودم، اگر هم خیلی پایین تر آمده که غفلت در روز سر تا پای مرا می‌گرفت، دیگر آن جا الاغ بودم.

و نیز فرمودند: جبرئیل پیوسته مرا به شب بیداری سفارش می‌کرد تا اینکه گمان بردم که خوابان امت من هرگز نمی‌خوانند. یکی از اساتید حوزه علمیه می‌فرماید: محضر آیت الله العظمی بهجت رسیدم، فرمودند: سلف ما اهل دعا بودند ولی ما اهل دعا نیستیم. پیش از زمان مادر نجف اشرف معروف بود که در شب‌های ماه رمضان در حرم مطهر حدود هفتاد نفر در قنوت نماز وتر، دعای ابوحمزه می‌خواندند، پیرمردی از علما را دیدم که گفت من این موضوع را شنیدم، به حرم و رواق‌های اطراف رفتم، دیدم پنجاه نفر چنین بودند. ولی در زمان ما کسی را ندیدیم که چنین باشد.

بزرگترین عذاب و شکنجه برای بنده مومن، وقتی است که از لذت مناجات و تهجد در دل شب بی‌بهره باشد و شب را خالی از تضرع و زاری به صبح کند. یکی از عارفان شیدایی حق، این مطلب را در داستان زیبایی توضیح می‌دهد: زمانی، اراده، خداوند بر این امر واقع شد که برای قومی عذاب نازل کند. بعد از مدتی مشاهده کردند که هیچ عذابی وارد نشد و اوضاع آرام است. پیغمبر قوم از خدا پرسید که ماجرا چیست؟ خطاب آمد: ای نبی من! عذابی بالاتر از آنکه لذت مناجاتم را از دل خلائق بیرون ببرم، در خزانه خود سراغ نداشتم و اکنون این جماعت را به همان عذاب و بلا، مبتلا کردم.

در روایت است که مردی به محضر امیرالمؤمنین (ع) شرفیاب شد و عرض کرد: من از نماز شب محروم هستم. حضرت فرمود: تو مردی هستی که گناهانت دست و پای تو را بسته است.

ستایش از زیارت

داود الصرّفي قال: قَلْبٌ لَه بِعِنَى اِيَا الْحَسَنِ: اِيْتَى زُرْتُ
أَبَاكَ وَ جَعَلْتُ ذَلِكَ لَكُمْ قِفَال لِك مِنْ اَللّهِ اَجْرٌ وَ تَوَابٌ
عَظِيمٌ وَ مَنَّا الْمُحَمَّدَ.

داود صرّفي می گوید: به امام کاظم (ع) عرض کردم: من
قبر پدرت را زیارت کردم و آن را برای شما (و به نیابت
از شما) قرار دادم. حضرت فرمود: تو از سوی خداوند
پاداش بزرگی داری و از ما نیز برای تو ستایش است.
بحار الانوار، ج ۹۹، ص ۲۵۶.

تراجم

دوره جدید - شماره ۶

۲۵ شهریور ۱۳۹۳

۲۰ ذی القعدة ۱۴۳۵

16 September 2014

آشنایی با اماکن مقدس مدینه

روضه شریفه

روضه در لغت به معنی باغ است که جمع آن ریاض می شود یعنی باغ ها. این کلمه از حدیثی
گرفته شده، پیامبر صلی الله علیه و اله و سلم فرموده است: ما بین بیتی و منبری روضه من
ریاض الجنه. بین خانه و منبر من باغی است از باغ های بهشت.

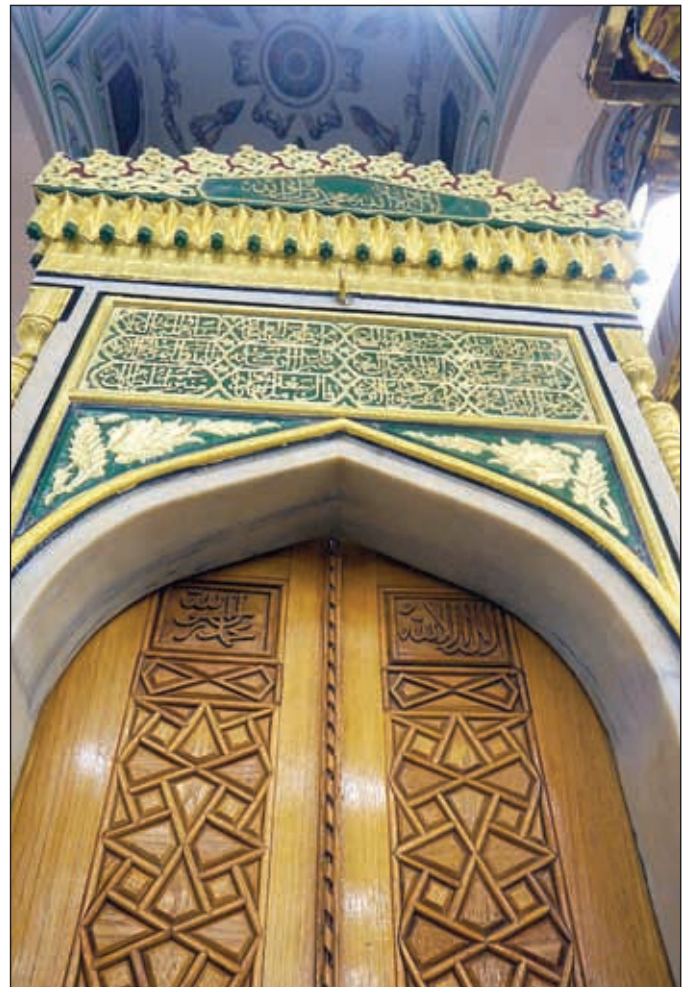
بدون شک بهترین جای مدینه و مسجد النبی این مکان است. فاصله محراب پیامبر تا مرقد فعلی
طول آن می باشد و معادل قریب ۲۲ متر است و عرض روضه از منبر به طرف جنوب مسجد حدود ۱۵
متر است که مساحت آن روی هم رفته ۳۳۰ متر است و هم اکنون با فرش هایی به رنگ زیتون از سایر
جاهای مسجد که با فرش قرمز پوشیده شده از دور قابل تشخیص است. همچنین ستون هایی که در
این محدوده قرار دارد با سنگ های سفید و قرمز کاملاً از سایر ستون ها متمایز است.

وجود نازنین پیامبر شبانه روز پنج بار از این محل می گذشته، نماز می گزارده و برای اصحاب
سخن می گفته اند و هم اکنون هم بهترین و با فضیلت ترین جای مسجد آن جاست. امیدواریم در
مدتی که در مدینه هستید موفق شوید که نماز های خود را در آن جا به جای آورید.

روضه که به معنی باغ است در این حدیث کنایه از اهمیت این محل و فضیلت عبادت در آن را
دارد. در برخی از روایات به جای کلمه بیتی کلمه قبری آمده و هر کدام از دو تعبیر باشد از اصل
معنای روضه و اهمیت عبادت در آن نمی کاهد. بنا بر عقیده شیعه که خانه حضرت فاطمه (س)
را جزء بیوت رسول خدا می داند عرض روضه تا منتهی الیه ضریح پیامبر و خانه حضرت فاطمه
که به محراب تجهد ختم می شود، می باشد که روی هم ۸ ستون را از عرض در بر می گیرد. با
این وصف مرقد مطهر پیامبر (ص) محراب و منبر شریفش نیز در این مکان که به روضه معروف
است قرار دارد.

مرقد مطهر رسول خدا

هنگامی که از باب البقیع وارد مسجد نبوی می شویم در سمت راست که ما شرق مسجد
به حساب می آید دیواره حجره شریف نبوی که مرقد مطهر پیامبر در آنجا قرار دارد به چشم
می خورد. در داخل این قسمت که با ضریحی به رنگ سبز پوشیده شده حجره های کوچکی به
نام همسران رسول خدا وجود داشته با ساختمانی بسیار ساده و بی پیرایه، ابتدا دو حجره کوچک
و مربعی شکل برای سوده و عایشه که از خشست و چوب و برگ نخل ساخته شده است که مرقد
مطهر رسول خدا در حجره عایشه قرار دارد و دیواری پنج ضلعی در اطراف آن کشیده شده و پس
از آن برای سایر همسران پیامبر حجره های دیگری در امتداد این حجره ها ساخته شده که به
سمت باب جبرئیل تا خانه حضرت فاطمه (س) ادامه داشته است.

آشنایی با شخصیت های مدینه

مضمون روایاتی که از امامان رسیده، درباره حضرت حمزه نازل و یاد باره او تاویل شده

است، همانند آیه ۷۴ سوره انفال که می فرماید:

«وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاجْتَرُوا وَجَّهُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ آوَوْا وَنَصَرُوا أُولَئِكَ هُمُ
الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ» و آنان که ایمان آوردند و هجرت نمودند
و در راه خدا جهاد کردند و آنها که پناه دادند و یاری نمودند، آنان مومنان
حقیقی اند، برای آنها آمرزش و رحمت خدا و روزی شایسته ای است.

و آیه ۱۰ سوره حدید: «...لَا يَسْتَوِي مِنْكُمْ مَنْ أَنْفَقَ مِنْ قَبْلِ الْفَتْحِ وَقَاتَلَ أُولَئِكَ
أَعْظَمُ دَرَجَةً مِنَ الَّذِينَ أَنْفَقُوا مِنْ بَعْدِ وَقَاتَلُوا...»

کسانی که قبل از پیروزی اتفاق کردند و جنگیدند با کسانی که بعد از فتح اتفاق
نمودند و جهاد کردند یکسان نیستند، آنها بلند مقام تر از کسانی هستند که بعد از فتح اتفاق
نمودند و جهاد کردند. همچنین آیه ۱۹ سوره حج درباره پایداری و ایمان و دفاع حضرت حمزه
از اسلام مهر تأیید زده و از استقبال او از شهادت خبر می دهد. حضرت علی (ع) در حدیثی
در مورد شأن نزول آیه ۲۳ سوره احزاب؛ یعنی «مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ
فَمِنْهُمْ مَنْ قَضَى نَجْوَاهُ وَمَنْهُمْ مَنْ يَنْتَظِرُ وَمَا بَدَلُوا تَبْدِيلًا»، می فرماید: این آیه درباره من و عموم
حمزه و پسر عموم عیبه نازل شده است که عیبه در بدر و حمزه در احد به شهادت رسیدند
و اما من منتظر شقی ترین این امتم تا محاسنم را از خون سرم خضاب کند.

حضرت حمزه بن عبدالمطلب ملقب به سیدالشهداء، اسدالله و اسدالسول است.

مادرش هاله دختر وهب دختر عموی آمنه بنت وهب مادر پیامبر خدا (ص) است.

حضرت حمزه عموی پیامبر و برادر رضاعی اوست زیرا هر دو از پستان مادری به
نام تویبه شیر خورده اند و حضرت حمزه دو سال از پیامبر بزرگتر بود.

او از شخصیت های بزرگ در تاریخ اسلام است که در دفاع اسلام تا پای
جان ایستاد. مقاومت دلیرانه او در جنگ بدر و احد باعث پیروزی و نجات

پیامبر خدا (ص) و مسلمین شد. حضرت حمزه در دوران حضور پیامبر (ص)
در مکه از حامیان و پشتیبانان جدی او بود و بعد از پذیرش اسلام در سال

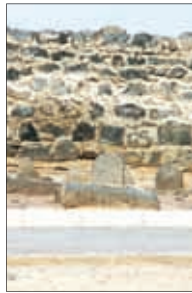
دوم بعثت در مکه محافظت از جان پیامبر را بر عهده گرفت و همواره برای حفظ

جان پیامبر همراه او بود و در شب ها در اطراف خانه پیامبر نگهبانی می داد. به طوری که با
گرویدن حمزه به اسلام نقشه ها و طرح های زیادی که بر ضد اسلام و مسلمانان طراحی شده
بود خنثی گردید. حمزه سیدالشهداء با هجرت پیامبر (ص) به مدینه هجرت کرد و در صف
مهاجران نخست قرار گرفت و نخستین فرمانده و پرچمدار اسلام گردید.

در جنگ بدر، به عنوان فرمانده سپاه، چند تن از سران مشرکان قریش از جمله شیبه بن ربیع
و طلحه بن عدی را به هلاکت رساند و با کمک امام علی بن ابیطالب «عتبه بن ربیع» از سران
مشرک را نیز در این جنگ به هلاکت رساند. آیات متعددی از قرآن کریم بر اساس نظر مفسران و

استوار بر صراط

قال رسول الله (ص):
مَنْ زَارَ الْحَسَنَ فِي بَقِيعِهِ ثَبَّتَ قَدَمَهُ عَلَى
الصِّرَاطِ يَوْمَ تَزَلُّ فِيهِ الْأَقْدَامُ
پیامبر اکرم (ص) فرمود:
هر کس امام حسن (ع) را در بقیع او زیارت
کند، در روزی که قدم‌ها می لغزد، گام او بر
صراط، استوار خواهد بود.
بحار الانوار، ج ۹۷، ص ۱۴۱۰

سلامت زائر

رفتار بهداشتی در زندگی جمعی

لازم است با عنایت به موارد زیر به شیرین تر کردن لحظات روحانی خود و دیگران کمک نماییم.

- ۱- از استفاده از عطرهای محرک و بایوی زننده، جهت رعایت حال دیگران خودداری کنیم.
- ۲- از خوردن میوه و سبزی نشسته و ضدعفونی نشده خودداری کنیم.
- ۳- از مصرف مواد قندی زیاد مانند شیرینی، شکلات و حتی قند زیاد به همراه چای پرهیز کنیم.
- ۴- از سرافه کردن بدون استفاده از پوششی نظیر دستمال کاغذی بر روی دهان خود اجتناب کنیم.

- ۵- با شستن مرتب پاهای جوراب از ایجاد بوی بد در فضای عمومی و اتاق استراحت جلوگیری نماییم.
- ۶- از کشیدن سیگار، قلیان به صورت دسته جمعی در اتاقها و در محیط آشپزخانه و هنگام توزیع غذا و در سفره غذاخوری جدا خودداری نماییم.
- ۷- روی سفره راه نروسیم و از حرف زدن در هنگام خوردن غذا و بیرون ریختن مکرر مواد غذایی از دهان اجتناب نماییم.
- ۸- از حضور با لباس نامناسب در محیطهای جمعی خودداری نماییم.
- ۹- با استفاده مناسب از توالت‌های فرنگی از آلودگی محیط توالت‌ها خودداری نماییم و با شست‌وشوی دستهای خود با صابون از آلودگی دور بمانیم.
- ۱۰- از رفتارهایی نظیر رها کردن خلط و آب دهان در محیط، پاک کردن عرق با دست و پاک کردن دهان با دست پرهیز نماییم.

در کنار او که پیامبر را مادر بود

دیوار کعبه در برابرش شکافت و در خانه خدا، علی (ع) را که مثل اعلائی کمال انسانیت و عبودیت است، تقدیم نظام هستی کرد. این ارج و عظمتی است که نه قبل از آن و نه بعد از آن نصیب هیچ کس دیگری نشد و نخواهد شد و آن زمان که پیامبر به رسالت مبعوث شد، فاطمه بنت اسد (س) در زمره نخستین مؤمنان به رسول الله (ص) قرار گرفت و همراه شویش، ابوطالب (ع) و پسرانش علی (ع) و جعفر (ع) مصائب فراوانی را متحمل شد و در سال‌های گرسنگی و تبعید و محاصره در شعب ابیطالب، همراه با پیامبر بود. فاطمه بنت اسد (س) با ارتحال ابوطالب، نزد علی (ع) ماند و علی را کفالت کرد و به هنگام هجرت، همراه علی (ع) و فاطمه (س) دختر پیامبر (ص) و فاطمه عمه پیامبر (ص) راه مکه تا مدینه را طی کرد. پیامبر نیز در قبا به انتظار نشست تا علی (ع) و فاطمه (س) از راه رسیدند و سپس به شهر مدینه وارد شد.

در سال سوم هجرت فاطمه بنت اسد، مادر پیامبر و علی، به جهان باقی شتافت و تن به خاک بقیع سپرد. هنگامی که فاطمه بنت اسد از دنیا رفت، پیامبر عباى خود را کفن او قرار داد. خود به داخل قبر رفت و آن را مهیا کرد و این همه در حالی بود که بشدت در غم و فقدان مادر می گریست. عده‌ای با مشاهده این حالت، از پیامبر پرسیدند: «یا رسول الله! شما تاکنون بر کسی چنین اشک نریخته‌اید و لباس خود را کفن کسی قرار نداده‌اید. حال چرا برای فاطمه چنین می کنید؟»

پیامبر رحمت و اسوه اخلاق فرمود: «بعد از ابوطالب هیچ کس به اندازه او در حق من نیکی نکرده است و من لباس خود را بر او کفن کردم تا او را حله‌ای بهشتی پوشانده باشم و برای او می گریم تا فشار قبر بر او آسان گردد.» آنگاه پیامبر بر او نماز گزارد و در حالی که می گریست، فرمود: «امروز ما در آن دنیا رفته‌ایم.»

و امروز بقیع مادری را در آغوش خود دارد که هم مادر پیامبر (ص) است و هم مادر علی (ع) و بدین سان مادر آئمه اطهار (ع).

قبر نورانی او اینک در کنار قبور مبارک فرزندانش امام حسن (ع)، امام سجاد (ع)، امام محمدباقر (ع) و امام جعفر صادق (ع) آرامبخش جان‌های شیفته‌ای است که آمده‌اند تا روح و جان خود را با عطف و مادری گره بزنند. درود بیکران بر مادران و بر مادری که آغوش پر مهر او اجازه نداد بیتیم مکه لحظه‌ای در دل، غم بی‌مادری را احساس کند.

بقیع علاوه بر آن که مظهر مظلومیت اسلام و تشیع است، مدفن مادرانی است که هم اسطوره عظیم عطف و مادری و همسری بوده‌اند و هم استوانه‌های استوار و یادم‌های ابد مدت تقوی و فداکاری و ایثار در راه نبوت و ولایت، مادرانی چون فاطمه بنت اسد (س)، فاطمه زهرا (س) و فاطمه کلایه (س).

بزرگ زنان تاریخ اسلام و بشریت که یکی را حکم مادری بر پیامبر (ص) است و دیگری را شرافت دختری و صفت ام‌ابیه‌ها و هر سه را با علی (ع) نزدیک‌ترین نسبت است چرا که یکی علی (ع) را مادر است و دو دیگر علی (ع) را همسر. اگر فاطمه زهرا (س) استوانه عظیم علم و تقوی و بهانه خلقت است، «فاطمه کلایه»، ام‌البنین، سراینده شکوهمندترین واژه و مفهوم وفاداری و محبت و ولایت به پیامبر (ص) و علی (ع) و فاطمه (س) و امام حسن (ع) و امام حسین (ع) است.

و اما فاطمه بنت اسد (س).

همو که همسر ابوطالب بود و زن عمومی پیامبر (ص) که به هنگام طفولیت پیامبر (ص) که پدر و مادرش چشم از جهان فرو بسته بودند، این فاطمه بنت اسد (س) بود که او را مادری می کرد و پیامبر (ص) نیز او را بسان مادر خود می دانست، بر سفره محبت او می نشست، در منزل او بیتوته می کرد و می گفت «رَحْمَتُ اللَّهِ يَا أُمِّي بَعْدَ أُمِّي» «خدا تو را رحمت کند ای مادر بعد از مادرم.»

به هنگام مرگ او، پیامبر (ص) بسیار گریست و فرمود «الْيَوْمَ مَاتَتْ أُمِّي»، امروز مادرم از دنیا رفته است. وقتی از پیامبر (ص) دلیل آن همه علاقه و محبت نسبت به فاطمه بنت اسد (س) را سؤال کردند، فرمود: «آن گاه که من خردسال بودم و در خانه ابوطالب، فاطمه را نیز کودکانی بود. هر گاه که گرسنه می شدیم، او اول مرا می کرد بعد کودکانش، خود را و هر وقت لباس هامان غبار آلود و کثیف می شد، اول لباس مرا عوض می کرد و بعد لباس پسران خود را و هر زمان که می خواست ما را شست و نشو دهد، اول مرا می شست بعد فرزندان خود را.»

با چنین محبتی به امین مکه (ص) بود که خداوند علی (ع) را نیز هدیه زندگی ابوطالب و فاطمه قرار داد و فاطمه تا آنجا قرب یافت که به هنگام تولد فرزندش،

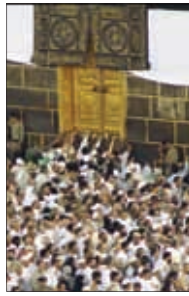
پیامبر (ص) فرمود:
«بعد از ابوطالب هیچ کس به اندازه او در حق من نیکی نکرده است و من لباس خود را بر او کفن کردم تا او را حله‌ای بهشتی پوشانده باشم و برای او می گریم تا فشار قبر بر او آسان گردد.»

تأثیرات حج

امام علی بن الحسین
زین العابدین (ع)
می فرماید:

حج و عمره به جای آورید
تا بدنهایتان به صحت و
سلامت در آید، و روزی
شما وسیع شود، و حج
عیالتان مکفی گردد.

دوره جدید - شماره ۶
۲۵ شهریور ۱۳۹۳
۲۰ ذی القعدة ۱۴۳۵
16 September 2014

محمد (ص)؛ الگوی کامل

■ جواد محدثی

جاذبه شخصیتی هر کس تا حد زیادی مرهون رفتار محبت‌آمیز او با مردم و ارزش قائل شدن به انسان هاست. کسی که در غم و شادی و راحت و رنج، همراه باشد و خود را از آنان جدا نداند و جدا نکند، قله دل‌ساز را فتح می‌کند. در «مناقب» روایت شده است: «رسول خدا (ص) به تشییع جنازه می‌رفت و در دورترین نقطه شهر مدینه به عبادت مریض می‌پرداخت.» گاهی فرزندان خردسال را به حضور پیامبر (ص) می‌آوردند تا برای او از خدا خیر و نیکی بخواهد یا نامگذاری کند. رسول خدا (ص) به خاطر دلجویی بستگان آن فرزند، او را می‌گرفت و در دامن خویش می‌نهاد. گاهی اتفاق می‌افتاد که کودک همان جادار می‌کرد. بعضی که حضور داشتند، بر سر فرزند داد می‌کشیدند و آن حضرت آنها را نمی‌گذاشت. آن گاه دعا یا نامگذاری را به پایان می‌برد و این گونه خویشاوندان آن نوزاد را خرسند می‌ساخت تا نیندازند که پیامبر (ص) از آن پیشامد ناراحت و آزرده شده است. چون بیرون می‌رفتند، آن حضرت برخاسته، لباسش را آب می‌کشید و پاک می‌کرد.

■ خنده رویی

لیبخت، محبت می‌آورد و کدورت را می‌زاید. از این شیوه محبت‌آور، رسول خدا (ص) فراوان استفاده می‌کرد. اغلب خندان و متبسم بود. مگر آنکه که قرآن فرود می‌آمد یا در حال وعظ و پند دادن بود. رسول خدا (ص) هم کلام خویش را با تبسم می‌آمیخت، هم چهره‌های خندان داشت، هم به چهره دیگران لبخند می‌زد و خوشرویی و خوشخویی با مردم از خصلت‌های وی بود. در حدیث است «کان اکثر الناس تبسماً و ضحاکاً فی وجه اصحابه؛ بیش از همه، لبخند داشت و به یارانش لبخند می‌زد.»

■ ادب در برخورد

حالت و گفتار هر کس در اولین لحظه برخوردش با مخاطبان آینه‌ای است که درون را نشان می‌دهد. سلام گفتن و دست دادن و مصافحه کردن، نشان ادب، تواضع و حسن خلق است. در حدیث آمده است: «کان من خلقه آن پیدا من لقیه بالسلام؛ از خلق و خوی آن حضرت آن بود که با هر کس برخورد

بسیار داشتند اما نحوه معاشرت و برخورد رسول خدا (ص) مردمی بود هم در حرف زدن در سطح مردم سخن می‌فرمود، هم در معاشرت با توده خلق الله. خود را هم افق می‌ساخت: «یجالس الفقراء و یواکل المساکین؛ با تهیدستان همنشین و با بینوایان هم غذا می‌شد.» به روایت «زید بن ثابت»: چنان بودیم که هر گاه در خدمت او می‌نشستیم، اگر شروع می‌کردیم به سخن گفتن در یاد آخرت، با ما در همان موضوع صحبت می‌کرد و اگر به دنیا می‌پرداختیم، او هم با ما از دنیا سخن می‌گفت و اگر از خوردنی و نوشیدنی می‌گفتیم، آن حضرت هم درباره همان با ما به سخن می‌پرداخت. این نهایت مردمی زیستن آن بزرگوار بود و خود را تافته‌ای جدا بافته از مردم نمی‌دانست (اگر چه در واقع، چنان بود).

■ مراعات حال دیگران

رسول خدا (ص) مظهر رفت‌الهی و نسبت به مؤمنان «رفوف و رحیم» بود. این رفت و رحمت، در موارد بسیاری در رفتار و سیره‌اش متجلی بود. حتی در نماز و خطبه و سخنرانی، به فرموده امام علی (ع): «کان اخف الناس صلاة فی تمام و کان اقصر الناس خطبه و اقلهم هنراً؛ (در نماز جماعت و جمعه) در عین حال که نمازش را تمام و کمال می‌خواند، نمازش از همه سبک‌تر و خطبه‌اش از همه کوتاه‌تر بود و حرف‌های بی‌هوده و بی‌ثمر در سخنانش نبود.» گاهی که در نماز صدای گریه کودکان به گوشش می‌رسید، نماز را سریع‌تر می‌خواند و به پایان می‌برد تا مادر آن کودک، به فرزندش برسد. رسول خدا (ص) با آن که اغلب نمازهای مغرب و عشاء را با فاصله می‌خواند ولی گاهی در سفرها یا در شب‌های بارانی، یا آن گاه که کاری فوری داشت، مغرب را دیر و عشاء را زودتر می‌خواند و بین دو نماز، جمع می‌کرد و می‌فرمود: هر که رحم نکند، به او رحم نمی‌شود: «من لا یرحم لا یرحم»

می‌کرد، آغاز به سلام می‌نمود.» و هر گاه با مسلمانی دیدار می‌کرد، با او دست می‌داد. در دست دادن نیز رعایت می‌کرد تا دست خویش را زود عقب نکشد تا مبادا طرف مقابل احساس بی‌علاقگی و سردی در برخورد پیدا کند. آمده است: «هر گاه با یکی از اصحاب ملاقات می‌کرد و آن شخص دست پیش می‌آورد، پیامبر خدا (ص) با او دست می‌داد و دست خویش را از دست او جدا نمی‌کرد تا این که شخص مقابل دست خود را عقب بکشد و از دست آن حضرت در آورد.»

■ تفقد و احوالپرسی

آگاهی «پیشوا» از حال و وضع «پیروان» و خبرگیری از مشکلات‌شان و سرزدن به خانه‌هایشان نیز از اسباب نفوذ در دل هاست. رسول خدا (ص) از یاران خود غافل نمی‌ماند و رابطه‌ها را همچنان زنده و قوی نگاه می‌داشت. به روایت امام علی (ع): «إِذَا قَدَّ الرَّجُلُ مِنْ إِخْوَانِهِ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ، سَأَلَ عَنْهُ، فَإِنْ كَانَ غَائِبًا دَعَا لَهُ، وَإِنْ كَانَ شَاهِدًا زَارَهُ، وَإِنْ كَانَ مَرِيضًا عَادَهُ؛ هر گاه کسی از برادران دینی‌اش را سه روز نمی‌یافت (و در جمع مسلمانان نمی‌دید) سراغ او را می‌گرفت. پس اگر غایب و در سفر بود، برایش دعا می‌کرد، اگر شاهد و حاضر در شهر بود، به دیدارش می‌شتافت و اگر بیمار بود، به عیادتش می‌رفت.» این نشان‌دهنده رابطه‌ای صمیمی با زبندگان است و مقتضای «اخوت دینی» همین یکدلی و صفا و محبت است.

■ مردمی زیستن

آنچه آن حضرت را به مردم نزدیک می‌ساخت و با او احساس «خودی» می‌کردند، رفتار مردمی و اخلاق متواضعانه و دور از تکلف او بود. با آن که از نظر فکر، علم، عصمت، پاکی و فضایل روحی و معنوی در سطحی بالاتر از مردم بود سطحی بالاتر از مردم بود

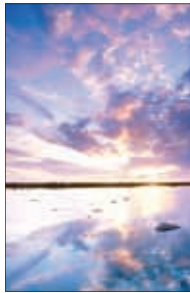

آنچه آن حضرت را به مردم نزدیک می‌ساخت و با او احساس «خودی» می‌کردند، رفتار مردمی و اخلاق متواضعانه و دور از تکلف او بود. با آن که از نظر فکر، علم، عصمت، پاکی و فضایل روحی و معنوی در سطحی بالاتر از مردم بود

بخشش گناهان

رسول خدا (ص):
به قطاری از شتران را حاجیان را برای زیارت خانه
خدا می برد، نظر فرمودند و گفتند: قدمی بر نمی دارند
مگر اینکه برای آنان حسنه ای ثبت می شود، و قدمی
نمی نهند مگر اینکه گناهی از آنان محو می گردد و چون
از مناسک حج فارغ شدند، به آنان اعلام می شود، بنایی
را بنا کرده اید، آن را خراب نکنید، گناهان گذشته شما
بخشیده شد، از حالا به بعد عمل نیک انجام دهید.

دوره جدید - شماره ۶
۲۵ شهریور ۱۳۹۳
۲۰ ذی القعدة ۱۴۳۵
16 September 2014

نکته‌هایی در باره حج در بیانات مقام معظم رهبری (مدظله العالی)

یک جمعیت بی نظیر

واجب حج، حقیقتاً یک واجب بی نظیر است. چنان که اگر ما در همه تعالیم اسلامی غور کنیم، شبیه آن را نخواهیم یافت. حج وضع مخصوصی دارد و جنبه معنوی در آن فوق العاده است. مثلاً، یک نوبت نماز را که شما ملاحظه کنید، چند دقیقه ذکر خداست. اما حج، از آغاز پرداختن به اعمال مربوطه که طی چند روز انجام می گیرد - چه در داخل خانه خدا، چه در مسعای شریف، چه در عرفات، چه در مشعر، چه در منی، چه در اعمال گوناگون، چه در طواف‌های مختلف، چه در نشست و برخاست‌ها و چه در افاضه از نقطه‌ای به نقطه دیگر - همه‌اش ذکر خداست. این از جنبه معنوی که معلوم می کند ذکر الهی در حج، یک قلم بسیار درشت است.

از طرف دیگر جنبه دنیایی و مربوط به زندگی حج هم بی نظیر است. یعنی واجبی است که فقط مربوط به یک فرد یا یک ملت نیست؛ بلکه مربوط به همه دنیای اسلام است. خدای متعال نقطه‌ای را معین فرموده و در زمانی معلوم - ایام معلومات - همه مسلمانان را به آن نقطه دعوت کرده است. آیامی شد که همه مسلمانان، نه یکپارچه که در گروه‌های مجزا، و نه در ایامی معلوم که در طول سال، در این نقطه جمع شوند؟ این نکته از حج باید مورد اهتمام بیشتری قرار گیرد که خدای متعال فقط اراده نفرمود که همه در مکه و منی و مشعر و عرفات، جمع شوند. چون اگر حرکت مردم به این مناطق اصل قضا یا بود، میشد همه را در طول یک سال در آن جا جمع کنند. این که خدای متعال امر به تجمّع همه مسلمانان در این نقطه، آن هم در یک مجموعه از روزها داده است، برای چیست؟ نکته اساسی و مهم همین است.

بدیهی است تجمعی با این کیفیت، به خاطر آن است که احاد مردم مسلمان، خود را در کنار یکدیگر ببینند. یعنی احساس وحدت و جماعت کنند و در بعدی وسیعتر، احساس عظمت ناشی از اجتماع ملت‌ها و شعوب، بر همه حاکم گردد. اگر این احساس مورد توجه نبود، لزومی نداشت که ایام معلومات و معدودات در حج مقرر شود. و اما این که امت اسلام - هر ملتی از ملت‌های مسلمان - کسانی از خودشان را در یک روز به یک نقطه می فرستند تا آنها با هم اجتماع کنند، این اجتماع برای چیست؟ اینها نکات و دقایقی است که به تعبیر امام صادق (ع): «عرف هذا و اشباهه من کتاب الله» باید هر مسلمانی از مفاهیم قرآنی و اسلامی بداند.

خدای متعال، از همه ملل مسلمان، جماعتی را دعوت می کند

و به آنها می گوید: بیایید در این ایام معلوم، دور هم و با هم باشید. «ثم افيضوا من حيث افاض الناس (۲)» همه با هم حرکت کنید. همه با هم افاضه کنید، و همه با هم به طواف بپردازید. این اجتماع همگانی برای چیست؟ مسلمان نقاط مختلف دنیا، در یک نقطه گرد هم بیایند که چه کنند؟ دور هم جمع شوند و در سکوت، به صورت همدیگر نگاه کنند و بعد از چند روز هم به اوطان خود برگردند؟! چرا دور هم جمع می شوند؟ جمع شوند تا اختلافات خود را با هم مطرح کنند؟ این جمع شدن به چه معنی است؟ جواب این است که جمع شدن افرادی از همه ملت‌ها در یک نقطه، آن هم یک نقطه مقدّس، فقط می تواند یک فایده و یک معنا داشته باشد. آن فایده و معنا این است که دور هم جمع شوند تا درباره سر نوشت امت اسلامی تصمیم گیری کنند و در این مجمع، به حیث امت، یک قدم خوب برداشته شود و کاری سازنده و مثبت صورت گیرد. این کار سازنده و مثبت، به چه کیفیتی می تواند باشد؟ به این کیفیت که یک وقت است ملت‌های اسلامی آن قدر پیشرفته‌اند - امیدواریم

آن روز برسد - که وقتی در حج جمع شدند، در خلال این کنگره عظیم مردمی، از بر گزیدگان ملت‌ها، مجلس مفضل چند هزار نفره‌ای تشکیل گردد و این مجلس مصوباتی داشته باشد و آن مصوبات در همان کنگره عظیم به تصویب احاد حجاج آمده از کشورها برسد و بعد برای اجرا به دولت‌ها و ملت‌ها ابلاغ گردد. این، بهترین کار است؛ که، متأسفانه امروز عملی نیست، زیرا ملت‌ها هنوز در این زمینه، آن قدر پیش نرفته‌اند؛ بخصوص که دولت‌ها هم به آنها کمکی نمی کنند. اما تا وقتی که چنان تصمیم گیری عملی در موسم حج امکان ندارد، کار واجب در آن جا چیست؟ این است که ملت‌ها به هر نحو که بتوانند نسبت به مصالح دنیای اسلام دل‌بستگی نشان دهند و ضمن تأکید بر وحدت بین خود، به اظهار برات از دشمنان دنیای اسلام بپردازند. این کمترین کاری است که می شود در حجی که اسلام معین کرده است، انجام داد و از آن متوقع بود.

۲) سوره بقره: آیه ۱۹۹.

بیانات در دیدار کارگزاران حج ۱۳۷۳/۱/۳۱

احرام و لباس آن

فتاوی رهبر معظم انقلاب

س: اگر لباس احرام را بعد از گفتن تلبیه بپوشد، آیا تکرار تلبیه واجب است؟

ج: تکرار تلبیه واجب نیست، اگر چه متقاضی احتیاط است. مگر این که در هنگام نیت و تلبیه عمداً لباس دوخته را بیرون نیاورده باشد که در این صورت بعد از بیرون آوردن آن بنا بر احتیاط واجب نیت و تلبیه را تکرار کند.

س: آیا استحباب غسل ورود به مسجد الحرام تنها برای ورود اول و کسی است که اعمال عمره به جا می آورد یا برای هر مرتبه رفتن به مسجد الحرام نیز مستحب است؟

ج: اختصاص به ورود اول ندارد.

س: اگر کسی پس از بازگشت به وطن در یابد که جامه‌ی

ج: با فرض این که از وجود نجاست در لباس احرام خود در هنگام انجام اعمال بی خبر بوده، از احرام خارج شده و طواف و حج او صحیح است.

س: آیا هنگام احرام بستن، باید انجام تمام اعمال حج را نیت کند؟ کسی که نمی داند حج تمتع شامل طواف و سعی غیر از طواف و سعی عمره تمتع است و به همین خاطر هنگام احرام، طواف و سعی حج تمتع را نیت نکرده و فقط به صورت کلی حج را قصد کرده چه حکمی دارد؟

ج: توجه تفصیلی هنگام احرام برای مناسک واجب نیست، بلکه نیت اجمالی برای عمره و حج - در صورتی که هر یک از اعمال را به صورت صحیح در محلش انجام دهد - کافی است.

احرامش در زمان انجام مناسک نجس بوده، آیا از احرام خارج شده است؟

وجوب نماز

از پیغمبر اکرم (ص) روایت شده است که فرمودند: منظور از وجوب نماز، حج، طواف و دیگر مناسک بپا داشتن ذکر و یاد خداست، پس وقتی که ذهن تو از هیبت و عظمت خدا که مقصود و مطلوب اصلی از عبادت است خالی باشد، ذکر زبانی چه ارزشی خواهد داشت.

بیشتر بدانید

چگونگی نبرد در احد

در گذشته، در جنوب مدینه، یعنی منطقه قبا، تنها مسافران اندک و بدون وسایل می توانستند داخل و خارج شوند. به همین دلیل احد و خندق که هر دو بار که مشرکان آوردند، از شمال و از حدفاصل کوه احد و کوه سلع وارد منطقه مدینه می شدند.

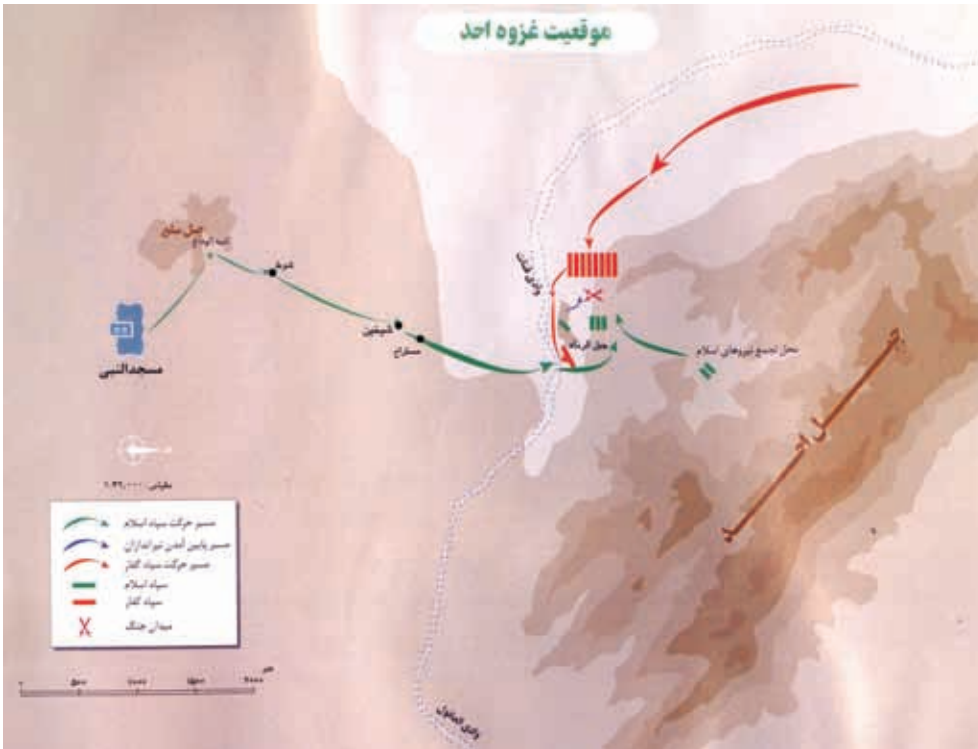
در جنگ احد مشرکان از این حدفاصل گذشتند و در زمین هموار و کشاورزی بزرگ جرف، حدفاصل احد تا سلع و بیشتر در بخش غربی تا شرقی مستقر شدند. با چنین آرایشی، سپاه اسلام از پشت سر کوه احد را داشتند که پناهگاه مناسبی بود.

رسول خدا (ص) برای آن که کاملاً از پشت سر ایمن باشد، ۵۰ نفر را روی کوه رمات گماردند تا مراقب حمله دشمن باشند. آنها روی رمات ایستاده و جنوب و غرب خود را کنترل می کردند. در فاصله درگیری چندین بار شماری از لشکر دشمن به رهبری خالد بن ولید و عکرمة خواستند تا رمات را دور زده و از پشت سر به دامنه احد نفوذ کنند و از پشت به مسلمانان هجوم آورند که هر بار محافظان کوه رمات آنها را با تیر هدف قرار می دادند.

زمانی که دشمن در میدان جنگ شکست خورد، ۴۰ نفر از میان این ۵۰ نفر، کار جنگ را تمام شده پنداشتند و محل مأموریت خود را ترک کردند. آنها از غرب کوه رمات پایین آمده، وارد میدان جنگ شدند تا قبل از پایان یافتن غنایم، سهمی برای خود بردارند. در این هنگام خالد که از دور رمات را می نگریست، متوجه خالی شدن آن از محافظان گردید و برق آساحمله خود را با شماری اسب سوار آغاز کرد. این بار ۱۰ نفر باقی مانده نتوانستند آنها را متوقف کنند. دشمن به آنها رسید و آنان را از پای در آورد و به مسلمانان متفرق که هر یک در گوشه‌ای مشغول جمع آوری غنیمت بودند، یورش برد و فاجعه از همین جا آغاز شد.

در این درگیری گروهی به شهادت رسیدند و بقیه هر یک به سویی رفتند. رسول خدا (ص) همراه امام علی (ع) و شماری از یاران وارد وادی پشت سر خود در درون کوه احد شدند. آنها در این وادی ۵۰۰ تا ۷۰۰ متر راه را طی کردند و پس از آن، از کوه بالا رفتند. پس از خاتمه تهدید دشمن، حضرت در پایین کوه در کنار دیواری نماز ظهر و عصر را اقامه کردند که اکنون به جای آن خرابه، مسجد فسخ قرار دارد.

موقعیت غزوه احد

قال رسول الله (ص): «أُحُدُ جَبَلٌ يُحِبُّنَا وَنُحِبُّهُ»

غزوه احد

پس از آن که مشرکان در غزوه بدر دچار شکست سخت شدند، تصمیم گرفتند تا در سال بعد از آن، یعنی سال سوم هجرت، بار دیگر به جنگ با مسلمانان روند. آنها یک سال نیروهای خود را آماده کردند و پس از آن به مدینه تاختند. آنان در شمال مدینه مستقر شدند و رسول خدا (ص) با جمعی نزدیک به ۷۰۰ نفر در برابر آنان قرار گرفت. کوه کوچک عینین که نام دیگرش رمات است، در پشت سر مسلمانان قرار داشت. پیامبر (ص) ۵۰ تن از تیراندازان خود را بالای کوه گماشت تا از پشت سر حمله‌ای به مسلمانان صورت بگیرد. پس از نخستین درگیری و آشکار شدن علایم پیروزی مسلمانان و گریز مشرکان، ۴۰ تن از تیراندازان به پایین کوه رمات سرازیر شدند و اصرار فرمانده خویش را دایر بر ماندن سر جای خود نپذیرفتند. سرانجام، سپاه قریش کوه را دور زدند و بر سر مسلمانان غفلت زده ریختند. گروهی از مسلمانان صحنه را ترک کردند و جمعی در حدود ۷۰ نفر به شهادت رسیدند و رسول خدا (ص) با تانی چند از یاران از دامنه کوه احد بالا رفتند. مشرکان که به گمان خود رسول خدا (ص) را کشته بودند، جنگ را خاتمه یافته تلقی کردند و به مثله کردن شهدا پرداختند. از جمله شهدا، حمزه بن عبدالمطلب، عموی پیامبر بود که به تحریک همد، همسر ابوسقیان توسط وحشی به شهادت رسید و په دست همد مثله شد. در پایان آن روز، جنگ خاتمه یافت و مشرکان منطقه را ترک کردند.

مساجد و اماکن متبرکه واقع در مسیر و منطقه احد

مسجد البحیر یا مسجد اباذر
مسیری که اکنون به نام «طریق سیدالشهدا» شهرت دارد، به طور تقریبی همان مسیری است که حضرت از مدینه تا احد طی کرده است. دو طایفه مهم در مسیر مدینه تا احد زندگی می کردند. ابتدا

گذرگاه احد آزمون اطاعت

در ناحیه شمالی مدینه رشته کوهی به طول تقریبی ۶ کیلومتر از شرق به غرب کشیده شده که به دلیل جدایی آن از دیگر رشته کوه‌ها، «احد» خوانده می شود. این کوه خاطره یکی از مهم ترین جنگ های صدر اسلام را در سینه دارد؛ غزوه‌ای که بسیار دردناک بوده و صحنه‌های عبرت انگیزی از خود بر جای گذاشته است. در این غزوه بود که عده نسبتاً زیادی از اصحاب رسول خدا (ص) به دلیل بی توجهی جمعی از مسلمانان به اوامر آن حضرت، به شهادت رسیدند.

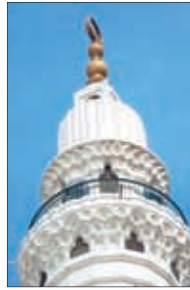
طایفه بنی عبد اشهل بودند که رسول خدا (ص) توقفی در میان آنان داشت. مسجد آنها همان مسجدی است که امروزه به نام مسجد ابوذر، صحابی راستگوی رسول خدا (ص) شهرت داشته و در خیابان ابوذر، در فاصله ۵۰۰ متری مسجد النبی واقع شده است. نام اصلی این مسجد، مسجد البحیر یا مسجد الاسواف یا مسجد السجده بوده است. نام سجده از روایتی گرفته شده که از نماز خواندن رسول خدا (ص) در این مکان حکایت دارد و در آن آمده که حضرت سجده طولانی در این مسجد داشته است.

هنگامه استجابیت

پیامبر اکرم (ص) می فرماید:
در چهار موقع درهای
آسمان گشوده و دعاها
مستجاب می شود: هنگام
تلاقی صفوف مبارزان در
راه خدا، هنگام نزول باران،
هنگام اقامه نماز و هنگام
دیدن کعبه معظمه

بیشتر بدانید

مقبره شهدا

پس از جنگ احد، مسلمانان به دفن شهدای این غزوه پرداختند و به یاد آنان، مقبره‌ای در دامنه کوه احد ایجاد شد که همیشه مورد احترام مسلمانان بوده است و بهترین عزیزان اسلام، از مهاجر و انصار در آنجا دفن شده‌اند. حمزه و دو تن از دیگر شهدا در یک قسمت و دیگر شهیدان در فاصله ۲۵ متری آنها مدفون شده‌اند. علاقه و علقه مسلمانان با کوه احد، آن اندازه بود که رسول خدا (ص) فرمود: «احد کوهی است که ما را دوست دارد و ما نیز آن را دوست داریم.»

حمزه سیدالشهدا

یکی از شهدا در جنگ احد، حمزه بن عبدالمطلب بود. او زمانی به رسول خدا (ص) ایمان آورد که حضرت تحت فشار مشرکان و اهانت و تمسخر آنان در مکه بود. حمزه با شهامت در برابر مشرکان ایستاد و اهانت به رسول خدا (ص) را اهانت به خود تلقی کرد. آن عزیز به مدینه هجرت کرد و فرماندهی نخستین نیروهای مهاجم به مشرکان را بر عهده داشت. در جنگ بدر گروه بسیاری از مشرکان را به هلاکت رساند، به گونه‌ای که هند همسر ابوسفیان، کینه وی را به دل گرفت و وحشی را واداشت تا در احد به کمین حمزه نشیند و در موقع مناسب بانیزه وی را به شهادت برساند و او نیز چنین کرد. آنگاه هند بر سر جنازه حمزه آمد و شکم او را پاره کرد و خواست از جگر حمزه بخورد که در دهانش سنگ شد. رسول خدا (ص) در شهادت حمزه که از چهره‌های شاخص اصحاب بود، بسیار غمگین شد و به لقب «سیدالشهدا» داد.

مصعب بن عمیر

او با این که از اشراف زاده‌های مکه بود، به سوی اسلام شتافت و با وجود همه فشارها و آزارها، رسول خدا (ص) و اسلام را تنها نگذاشت. قد و قامت مصعب همانند رسول خدا (ص) بود و زمانی که به شهادت رسید، قاتل وی گمان کرد رسول خدا (ص) را کشته است. او از همین رو فریاد زد که محمد را کشته است. همین امر سبب شد تا برخی از مسلمانان از صحنه جنگ بگریزند. آنگاه خداوند به آنها فرمود: «محمد رسولی همچون رسولان پیشین است؛ آیا اگر بگریزد یا کشته شود، شما به جاهلیت بازمی گردید؟»

حنظله غنبل الملائکه

حنظله، رادمردی که شب نبرد به کابین از دواج گام نهاده بود، شب را کنار همسرش ماند و فردا با دلی لبریز از عشق خداوند به آوردگاه نبرد رفت و در جنگ شهد شهادت نوشید.

مسجد ثنایا

ثنایا به معنای دندان است. گویند که در این نقطه، در جنگ احد، عتبه بن ابی وقاص دندان رسول خدا (ص) را شکست. در این مکان، مسجدی بوده که تا این اواخر آثار آن وجود داشته و عکس‌هایی از آن باقی مانده است. محل آن به طور تقریبی به فاصله ۲۰۰ تا ۳۰۰ متر در شمال شرق مرقد حمزه سیدالشهدا بوده است. کنار همین مسجد، سنگی بوده به نام حجر متکا که رسول خدا (ص) در جنگ احد به آن تکیه داد. در منطقه احد مسجدی نیز به نام مسجد حمزه وجود دارد که در حال حاضر در غرب مقبره حمزه واقع است. این مسجد از مساجد متبر که نیست.

مهراس

در بالای کوه احد محلی است به نام مهراس، جایی که در دل کوه باران از قبل جمع شده است. رسول خدا (ص) با شماری از یاران و از جمله امیر مؤمنان (ع) پس از بالارفتن روی احد، آنجا نشستند. امیر مؤمنان (ع) ظرفی آب از مهراس برای شست و شوی دهان رسول خدا (ص) که به دلیل شکسته شدن دندان حضرت خونی بوده، آورد. این آب به دلیل تغییر به مورود استفاده رسول خدا (ص) که بسیار هم تشنه بود، قرار نگرفت. در بالای کوه احد محلی نیز به نام قبه هارون وجود دارد. در نقل‌ها آمده که هارون در سفر حج به اینجا آمده و در اینجا مدفون شده است. دلیلی بر این مطلب وجود ندارد اما این قبه بنا به بناهای مخروبه و دیواری حدود یک متر و نیم باقی مانده است. قبه مزبور در بالاترین نقطه کوه احد است. الصاعدی، از محققان محلی می نویسد در آنجا برخی خطوط کوفی را هم دیده که تنها لفظ الله قابل خواندن بوده است.

مسجد امیر المؤمنین (ع)

در برخی از منابع حدیثی شیعه مسجدی با نام مسجد امیر المؤمنین (ع) در احد یاد شده است. این مسجد که توصیه به نماز خواندن در آن شده، برابر مقبره حمزه سیدالشهدا معرفی شده است. اکنون از چنین مسجدی خبری نیست.

مسجد الدرع

از یادگارهای غزوه احد، مسجد الدرع است؛ مسجدی که سر راه رسول خدا قرار داشت. در نقل‌های مربوط به مسیر رسول خدا (ص) در جنگ احد، اشاره به بنای کوچکی شده که معروف به شیخین بوده و در اصل تعلق به یک زن و شوهر پیر داشته است. در تاریخ آمده است که رسول خدا (ص) در آنجا توقف کوتاهی داشته‌اند و برای نماز (درع) زره خود را در آورند. مسجد الدرع که اکنون در این مسیر قرار دارد، یادگار رسول خدا (ص) در آنجاست. گفته شده حضرت نماز مغرب و عشاء را در آنجا خوانده و تا صبح روز بعد ماندند. این مسجد بعدها به نام‌هایی چون مسجد الدرع، مسجد البدائع و مسجد الشیخین نامیده شده است.

مسجد الاستراحه

در امتداد مسیر رسول خدا (ص) مسجد دیگری قرار دارد که در اصل متعلق به طایفه بنو حارثه بوده است. این طایفه در این ناحیه سکونت داشته و به کشت و زرع مشغول بوده‌اند. این مسجد را مسجد الاستراحه می‌نامند. رسول خدا (ص) مکرر به مسجد بنو حارثه آمده و در آنجا نماز می‌خوانده‌اند و نیز گفته می‌شود که مسجد الاستراحه یادگار غزوه احد است. بنای جدید این مسجد اینک کنار خیابان واقع شده و بنایی عالی و زیباست.

مسجد فسح

زمانی که رسول خدا (ص) به وادی درون کوه احد رفتند، در فاصله تقریبی ۵۰۰ تا ۷۰۰ متر در سمت راست این وادی، در پایین کوه، داخل شعبی که نامش شعب جرار بوده، در محلی نماز ظهر و عصر را خواندند. این محل بعدها مسجد شده و به نام مسجد «فسح» شهرت یافت. احتمال می‌رود که نام آن «مسجد سفح» بوده که به معنای مسجد پایین کوه است. این مسجد از کهن‌ترین مساجد منطقه احد بوده و در روایات امامان شیعه نیز توصیه بسیار به خواندن نماز در آن شده است. بنای فعلی این مسجد یک چهار دیواری مخروبه است که اطراف آن را نرده آهنی کشیده‌اند و این نرده هم رو به ویرانی است.

میزان

قرآن اعمال حج را «شعائر» می‌نامد. این بدان معنی است که اینها فقط عملی فردی و برای ادای تکلیفی شخصی نیست، بلکه نشانه‌ی است تا برانگیزاننده‌ی شعور و معرفت انسان به چیزی باشد که این عمل، علامت و نشانه‌ی آن است.
پیام به کنگره عظیم حج ۱۳۷۴/۰۲/۲۵

صراط

آقایان روحانیون کاروانها به مردم بگویند: در امور سیاسی و اجتماعی خیلی منظم باشند، از جانب خود کاری ننمایند، این که هر کس هر چه خواهد بکند، هرج و مرج می‌شود، باید تمام کارها در کاروان براساس میزان و برنامه صورت پذیرد.
صحیفه امام، ج ۱۶، ص ۴۳۰

دوره جدید ■ سال چهاردهم ■ شماره ۶ ■ سه‌شنبه ۲۵ شهریور ۱۳۹۳ ■ ۲۰ ذی‌القعدة ۱۴۳۵

پایگاه اطلاع‌رسانی KHAMENEI.IR اولین تصویر از رهبر انقلاب هنگام ترخیص از بیمارستان و مصاحبه با واحد مرکزی خبر را منتشر کرد. اهم سخنان رهبر معظم انقلاب پس از مرخص شدن از بیمارستان در مصاحبه با واحد مرکزی خبر درباره‌ی رد درخواست آمریکا برای همکاری علیه داعش و تأکید بر اینکه هدف آمریکا از طرح مبارزه علیه داعش حضور نظامی در منطقه است بدین شرح است:

رهبر معظم انقلاب از بیمارستان مرخص شدند

که با حضور در بیمارستان و با اعزام نماینده و یا ارسال پیامهای محبت‌آمیز اظهار لطف کردند و یا ابراز علاقه برای حضور در بیمارستان نمودند، همچنین از رهبران نهضت‌های مقاومت اسلامی خصوصاً دبیر کل محترم حزب‌الله لبنان و سران و مسئولان کشورها که با ارسال پیام از بهبودی و سلامتی رهبر انقلاب اسلامی اظهار خرسندی کردند، و سایر علاقمندان به انقلاب و نظام اسلامی در خارج از کشور صمیمانه تشکر و سپاسگزاری می‌کنیم.
در پایان شایسته است از مجموعه درمانی شامل پزشکان و جراحان و پرستاران و سایر کارکنان بیمارستان که در این مدت با اقدامات خود توانستند این کار را به احسن وجه به انجام رسانده و از ملت شریف ایران رفع نگرانی کنند صمیمانه تشکر کرده و از خداوند متعال عزت و سربلندی و تداوم توفیقات ملت بزرگ ایران اسلامی را مسئلت می‌کنیم.
دفتر مقام معظم رهبری ۲۴ شهریور ۱۳۹۳
رهبر معظم انقلاب اسلامی صبح روز دوشنبه (۱۷ شهریورماه ۱۳۹۳) در یکی از بیمارستان‌های دولتی، تحت عمل جراحی پروستات قرار گرفتند که بحمدالله این عمل با موفقیت به پایان رسید.

متن اطلاعیه دفتر مقام معظم رهبری به این شرح است:
بسم‌الله الرحمن الرحیم؛ در پی بستری شدن رهبر معظم انقلاب اسلامی مدظله‌العالی در بیمارستان برای انجام عمل جراحی، ملت مؤمن و شریف و انقلابی ایران اسلامی در گوشه و کنار کشور با دعا و نیایشهای صادقانه و خالصانه و برگزاری مراسم توسل و پیامهای فراوان و پرشور و آکنده از مهر و بزرگواری خود جلوه‌های پرشکوه و وصف‌ناپذیر دیگری از دلدادگی به انقلاب اسلامی و رهبری معظم و معزز آن، به نمایش گذاشتند.
اکنون که به برکت ادعیه‌ی خالصانه ملت و صالحان و اخیار، معظم‌له با سلامتی کامل بیمارستان را ترک کرده‌اند جبهه سیاسی به پیشگاه حضرت احدیت جل‌وعلا می‌ساییم و از عموم ملت مؤمن و قدرشناس ایران اسلامی به ویژه از مراجع عالیقدر، علما و فضایی‌گراانقدر، رؤسای محترم قوای سه‌گانه و رئیس محترم مجمع تشخیص مصلحت نظام و سایر مقامات و مسئولان لشکری و کشوری، مجموعه‌های سیاسی و روحانی و تشکلهای دانشجویی و انقلابی، خانواده معظم شهیدان و ایثارگران، دانشگاهیان، فرهنگیان، هنرمندان، ورزشکاران و سایر اقشار

همچنین شخصیت‌ها و مسئولان محترم و نیز از از زحمات کادر پزشکی و درمانی بیمارستان، صمیمانه تشکر و قدردانی کردند.
اطلاعیه دفتر مقام معظم رهبری در پایان دوران بستری رهبر انقلاب
دفتر مقام معظم رهبری در پایان دوران بستری رهبر معظم انقلاب اسلامی در بیمارستان و سلامتی و بهبود کامل ایشان با صدور اطلاعیه‌ای، مراتب تشکر و سپاس خود را از عموم ملت شریف و انقلابی ایران، علما، شخصیت‌ها و مسئولان داخلی و خارجی اعلام و تأکید کرد: این ابراز احساسات صادقانه و خالصانه جلوه‌های پرشکوه و وصف‌ناپذیر دیگری از دلدادگی به انقلاب اسلامی و رهبری معظم و معزز آن را به نمایش گذاشت.

همان روزهای اولی که مسئله‌ی داعش در عراق پیش آمد آمریکایی‌ها به وسیله‌ی سفیرشان در عراق درخواست کردند که درباره‌ی داعش همکاری کنیم. من مخالفت کردم چون این‌ها دستشان آلوده است. وزیر خارجه‌ی آمریکا هم شخصاً دکتر ظریف درخواست کرده بود که آقای ظریف هم رد کرد.
آن حرکتی که کمر داعش را در عراق شکست، کار آمریکایی‌ها نبود، کار مردم و ارتش عراق بود/ آمریکایی خواهد بهانه پیدا کند که در عراق و سوریه هم مانند پاکستان هر جا دلش می‌خواهد وارد شود و بمباران کند.
ایشان در مصاحبه شان هنگام ترخیص از بیمارستان، از اظهار لطف و محبت ملت ایران و